

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-09-000 041
Бања Лука, 12.3.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Драгослава Лукића и Јанка Нинића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца В. В., Б., општина П., кога заступа пуномоћник Д. А. адвокат из П., Ул..., против туженог М. Р. П. Д.О.О. из П., кога заступа пуномоћник заступника М. М. Адвокат из Г., Ул..., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-08-000 376 од 20.10.2008. године, у сједници вијећа одржаној 12.3.2010. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-08-000 376 од 20.10.2008. године се укида и предмет враћа том суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Приједору број Рс-64/05 од 16.6.2008. године поништена је одлука правног претходника туженог Д.О.О. Н. Р. Љ. из П. број 81-239/04 од 19.11.2004. године о отказу уговора о раду тужиоцу В. В. сину Г. (у даљем тексту: тужилац) као незаконита, па је наложено туженом М. Р. П. Д.О.О. из П. (у даљем тексту: тужени) да тужиоца врати на посао и распореди на радно мјесто адекватно његовој стручној спреми и радним способностима; тужени је обавезан да исплати тужиоцу разлику накнаде плате за период од 12.8.2004. године до 19.2.2005. године и да му накнади штету због изгубљене зараде за период од престанка радног односа 19.2.2005. године до 01.01.2008. године са законском затезном каматом, у износима и под условима ближе наведеним у изреци; тужени је такође обавезан да тужиоцу исплати укупно 150,00 КМ на име награде за дан рудара за 2005., 2006. и 2007. годину, да за њега уплати припадајуће доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања за период од 12. августа 2004. године до 01. јануара 2008. године, те да му накнади парничне трошкове у износу од 1.700,00 КМ, све у року од 30 дана. У осталом дијелу тужбени захтјев је одбијен, односно тужба одбачена.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-08-000 376 од 20.10.2008. године жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда у досуђујућем дијелу потврђена.

Тужени је изјавио ревизију против другостепене пресуде због повреде одредаба парничног поступка која је учињена у поступку пред другостепеним судом и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се пресуда преиначи тако што би тужилац био одбијен с тужбеним захтјевом.

Одговор на ревизију није поднесен.

Тужбом се тражи заштита права из радног односа на начин ближе наведен у изреци првостепене пресуде.

Тужилац је, према утврђеном чињеничном стању, закључио 16. августа 2004. године уговор о раду на неодређено вријеме са правним претходником туженог, Н. Р. Љ. д.о.о. из П., Ул..., под бројем 1-0953/04. Тим уговором тужилац је примљен на рад код правног претходника туженог, са завршеном угоститељско-трговачком школом и стручним називом „продавач III степен“. Уговорено је да тужилац ступа на рад 16. августа 2004. године и да се распоређује на радно мјесто „продавач III степен“. Одлуком број 81-239/04 од 19.11.2004. године правног претходника туженог Д.О.О. Н. Р. Љ. из П., тужиоцу је отказан уговор о раду из „економских, организационих и технолошких разлога“ са правом на отказни рок у трајању од 3 мјесеца од пријема одлуке, правом на отпремнину у износу од 1.078,44 КМ, која ће бити исплаћена по истеку отказног рока, правом на одговарајуће накнаде плате у току отказног рока и правом на обрачунате, а неисплаћене плате, које ће се исплаћивати „према ставу 2. члана 3. декларације“. У образложењу одлуке наведено је: да су према уговору о оснивању Н. Р. Љ. д.о.о. из П. преузели све запослене раднике оснивача РЖР Љ. а.д. П. (код кога је раније радио и тужилац, од 9. јула 1982. године, као квалификовани продавач, како он тврди), осим 10 радника; да је пословним планом, планом производње и усвојеном систематизацијом послова и радних задатака Н. Р. Љ. предвиђено 640 радних мјеста, а сви остали радници преко тог броја (дакле, и тужилац!) „представљају технолошки вишак“; да Предузеће (мисли се на Д.О.О. Н. Р. Љ. из П.) није у могућности „да именованог радника“ (тј. тужиоца) распореди на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми и радном искуству. У налазу вјештака економске струке Р. М. од 5. јануара 2008. године, на који странке углавном нису имале примједби, наведено је поред осталог на трећој страни да је тужилац у спорном периоду (а тај период трајао је од 18. марта 2002. године до 01. јануара 2008. године) „био радно неангажован радник тужене“.

Првостепени суд је пошао од тога да тужени, иако је донио Програм социјалног збрињавања вишка радника са критеријумима за утврђивање вишка радника, није утврдио на којим радним мјестима у радним јединицама и осталим организационим дијеловима има вишка запослених и које

квалификационе структуре. Тужени је, по схватању првостепеног суда, био дужан да за поједина радна мјеста утврди вишак радника, те да у таквој ситуацији примијени критерије за утврђивање вишка које је донио и који морају бити мјерљиви, како би се знало колико радника на појединим радним мјестима и у појединим радним јединицама је вишак код туженог и који су то радници. Пошто је тужени утврдио само укупан број и квалификације радника на нивоу друштва који су вишак у односу на туженог као цјелину, али не у односу на конкретна радна мјеста, првостепени суд је заузео став да је одлука туженог о отказу уговора о раду тужиоца незаконита, имајући у виду одредбе чланова 113, 124. и 125. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 38/00, 40/00, 47/02, 38/03 и 66/03, у даљем тексту: ЗР). У првостепеној пресуди је указано и на то да је „из проведених доказа ... утврђено да је тужени након доношења одлуке о отказу уговора о раду на радно мјесто гдје је радио тужитељ (бензинска пумпа О.), распоредио друге раднике који нису радили на том радном мјесту, док је тужитељу као најстаријем раднику отказан уговор о раду“. Висина новчаног потраживања тужиоца у досуђујућем дијелу пресуде утврђена је на основу налаза и мишљења поменутог вјештака Р. М..

Чињенична утврђења и правна схватања првостепеног суда прихватио је и другостепени суд. У другостепеној пресуди указано је и на то да тужени, супротно одредби члана 113. став 2. ЗР, није доказао да је тужиоцу покушао да обезбиједи друго радно мјесто које одговара његовој радној способности и потребама туженог.

Схватања нижестепених судова да је отказ уговора о раду тужиоцу незаконит, за сада су преураћена, због њиховог погрешног приступа у разрјешавању овог спора.

Ревизија је основана.

Према образложењу оспореног акта (одлуке) о отказу уговора о раду тужиоцу, пословним планом, планом производње и усвојеном систематизацијом послова и радних задатака Н. Р. Љ. (тј. правног претходника туженог) предвиђено је 640 радних мјеста „а сви остали радници преко тог броја представљају технолошки вишак“, на шта је већ указано. Тужилац би, према томе, био један од „осталих радника преко тог броја“ и као такав спадао би у тзв. „технолошки вишак“.

По мишљењу овог суда, за доношење правилне одлуке о овом спору, потребно је утврдити на које је радно мјесто тужилац био распоређен, односно на којем је радном мјесту радио до усвајања пословног плана, плана производње и систематизације послова и радних задатака правног претходника туженог и да ли је то радно мјесто укинато наведеним актима. Ако је овим актима само смањен број радника на том радном мјесту, потребно је испитати, да ли радници, који су остали да раде на том радном мјесту испуњавају услове прописане законом односно актима туженог за рад на том радном мјесту. Ако радно мјесто није укинато, односно ако радници који су остали да раде не

испуњавају прописане услове за то радно мјесто, тужбени захтјев за поништење одлуке од 19.11.2004. године као незаконите, био би основан.

Ако је радно мјесто укинато, односно ако радници који су остали да раде на том радном мјесту испуњавају прописане услове, тада је потребно разјаснити питање да ли је било мјеста примјени члана 126. ЗР. Та одредба обавезивала је туженог да понуди запослење тужиоцу, ако је у року од једне године од дана престанка тужиочевог радног односа запослио одређен број радника са истим стручним квалификацијама које има тужилац. Одлука о раскиду уговора о раду била би, наиме, незаконита и ако је тужени поступио супротно одредби члана 126. ЗР.

Тек кад се утврде чињенице на које је указано, моћи ће да се испита законитост, односно правилност одлуке правног претходника туженог број 81-239/04 од 19.11.2004. године, а од тога зависи и основаност осталог дијела тужбеног захтјева.

Због погрешне примјене материјалног права, како из напријед реченог произилази, нижестепени судови су своје пресуде засновали на непотпуно утврђеном чињеничном стању. Сходно томе, на основу члана 250. став 2. Закона парничном поступку („Службени гласник РС“ број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09, удаљем тексту: ЗПП), ревизија туженог је уважена, другосепена пресуда укинута и одлучено да се предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У даљем поступку другостепени суд је дужан да расправи питања на која је напријед указано (члан 253. у вези са чланом 228. ЗПП) и да након тога донесе нову одлуку о жалби туженог против досуђујућег дијела првостепене пресуде.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић